

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

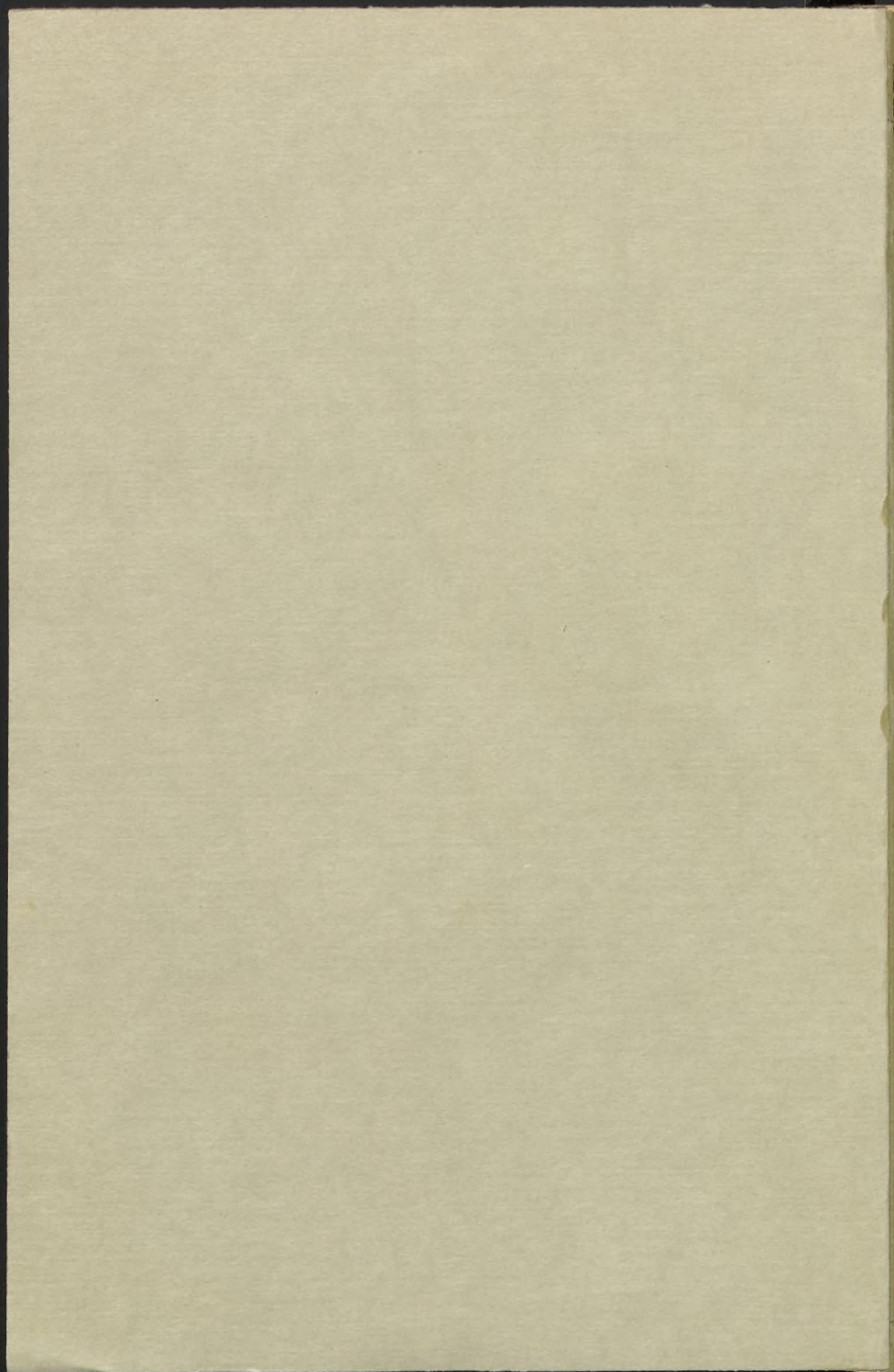
LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

(Br.) Litt.
SV.

KJERSEN
EN JULAFTON I INVALIDENS
BONING
1881

Teol. stud. F. W. Lindvall. ^(Bij. tillb. 60.)

Vänskapsfältet
af
författaren.

EN JULAFTON

i

INVALIDENS BONING.

En litet minne från "Concordia".¹⁷

Af

O. El. Kjersén.

—••—

Pris: 25 öre.

(Säljes till förmån för Mariefreds och kringliggande
landsorts Arbetareförenings blifvande bibliotek.)

MARIEFRED.

tryckt hos F. A. Öhman,
1881.

Sv. 61
513

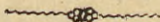
EN JULAFTON

i

INVALIDENS BÖNING.

Af

O. El. Kjersén.

(Säljes till förmån för Mariefreds och kringliggande
landsorts Arbetareförenings blifvande bibliothek.)

MARIEFRED.

tryckt hos F. A. Öhman,
1881.

S. 6010
24/2

STENOGRAFISKA

STENOGRAFISKA

STENOGRAFISKA

STENOGRAFISKA

Julen, den gladaste af alla högtider, var inne. Alla läroanstalter hade stängt sina portar, och hvarje mera ansträngande arbete hade upphört. De fleste, som voro nog lycklige att ega ett hem, skyndade att under längre eller kortare tid helsa på sina kära anförvandter, för att under ett angenämt och glädtigt familjelif hemta krafter till nya ansträngningar på olika verkningsfält. I denna lofliga afsigt skyndade ock en ung »libër studiosus», som nyss med stor gacuman lemnat staden vid Fyris böljor bakom sig, att »allt hvad tygen höllo» tillryggalägga det afstånd, som ännu skilde honom från sin resas mål. Af vissa orsaker hade han nödgats uppskjuta sin resa ända till sjelfva julaftonen, och detta i förening med ett allt häftigare snöfall gjorde att hans af naturen ej så stora tålmod snart tog slut. För att förkorta tiden företog han sig slutligen att inleda ett samtal med sin färdige skjutspojke, hvars svar dock reducerade sig till ett och annat sömnigt »jajså»; och då slutligen hans värtalighet belönades med en snarkning, först kraftig som en trumpetstöt, men derefter modererad till en melankolisk bubbling i pojkens bals, brast hans tålmod och med en stämma, som kunnat komma en hel häradsrätt att spritta till utropade han: O! Du personifierade enfald från landet; hvartill gagnar det att för dig yppa vetandets gyllene hemligheter eller låta dig blicka in i konstens verkstäder, der snille och smak räcka hvarandra handen; hvartill gagnar det, att — — — Längre kom ej det unga lärdomsljuset i sitt eldiga tal, ty med en väldig stöt stannade släden midt i en jättestor snödrifva, och skjuts-gossen, som nu först tycktes komma till fullt åtnjutande af sitt talorgan, helsade vår hjelte vid hans uppstigande ur det kalla fotbadet med ett så väldigt svall af gammalsvenska kraftord att den senare med ens förstummades. Det var först när släden var återupprett och resan skulle fortsättas, som kusken i en temligen undergifven ton utbrast: De' va' hin te' märr te' inte kunna si' för fötter; nu ä' ho' sä utbrakad sä ho' inte årkar gå i tomning

ens, å herrn får väl ge' sej till tåls tills jag hinner komma hit med gästgifvarns gamla märr, ho' är förstås balt i venstra bakkenet och sir bara på ena öga', men si — — — Bra, bra, du Gudarnes budbärare, utropade vår student, hvars goda lynne redan återkommit, men säg mig, du moderne Hermes, hvar skall jag väl under tiden få tak öfver hufvudet, eller vill du väl i din landtliga oskuld, att jag skall stanna här i trettio graders kyla och med min genomblöta vargskinnstulubb till resesällskap. »Åh nej det behöfs ej, att herrn stannar, svarade den mängrådige reskamraten; »herrn behöfver bara gå till stugan derborta vid skogsbrynet. Der bor gubben Malm och han är förstås lite kollrig, men herrn behöfver inte vara rädd; ty det är bara hvar midsommarafon, som grillera få' makt me' honom. För öfrigt är han from som ett lam. Borta vid sista gästgifvargården var det en svartmuskig herre och ett kvinn-timmer som också sa', att di skulle dit, så nog blir det väl sällskap der i qväll. Herrn mins väl den der svarte karlen, som titte så der underligt och som påstod, att han nödvändigt skulle träffa Malmen. Gå förut, di kommer nog efter». Med dessa ord svängde sig pojken upp på Bruntes rygg, som med sin lätta börda begaf sig i sakta lunk åt motsatt håll. »Trefliga äfventyr», mumlade den kvarblifvande, »jag tycker, hvad söta far skall få stora ögon, då han får höra, att hans egen älskade Janne ståt som Herkules vid skiljevägen; men å la bonheur, det ligger något pikant i saken och — man får väl finna sig», tillade han helt filosofiskt och gick derefter framåt med hurtiga steg, gnolande på någon känd Upsalamelodi. Snart befann han sig vid målet för sin vandring och inträdde i en tarfligt möblerad sal, upplyst af en väldig torrvedsbrasa, hvilken spridde sitt värmande sken i rummet, hvars ende inne-vänare, en ålderstigen man med hvitt hår och färade anletsdrag, satt fördjupad i läsningen af en bibel. Vår hjelte blef stående vid dörren, oviss, hurnvida han skulle störa den åldrige, men denne upplyfte snart sitt hufvud och betraktade sin gäst med forskande blickar.

— »Hvem är Ni, unge man», yttrade han slutligen, »som på denna afon befinner er på detta ställe, der jag trodde, att endast saknaden och sorgen hade sitt beständiga hem. Kommer Ni hit för att få se den gamle invaliden, som offrat sin halfva lefnad åt ånger och bot och som ville utgjuta sitt hjer-teblod för att försona, hör Ni Herre, försona sitt brott?»

Vid dessa sista ord hade den åldrige krigaren rest sig från sin plats. En sällsam eld flammade i hans ögon, och det var först efter en stunds förlopp, som ynglingen kunde åter-hemta sig från sin förvåning.

— »Jag studerar», sade han, »vid en af landets högsko-
lor och är stadd på resa till mitt hem, men hade den oturen
att stanna i en snödrifva, så att den uttröttade hästen måste
återvända och utbytas mot en annan. Medan detta pågår an-
håller jag om gästfrihet inom edert tjäll, såvida jag ej allt
för mycket stör eder genom min ankomst.»

Invaliden räckte honom trohjärtadt handen.

— »Unge vän», sade han, »stig fram och hvil på under
krigarens låga tak. Haf dessutom tack, att ni kom just i qväll.
Mina tankar behöfva så väl att någon skingrar dem, ty de
hota understundom att beröfva mig den gnista förstånd, som
jag ännu eger, och månet mörkt uppsät, mörkare, Herre, än
den natt, som inträdt, har understundom bemäktigat sig mig.
Dock, Herren vare lof, ännu har jag understundom ljusa ögon-
blick, då jag tycker att allt ännu kan bli godt. Godt! Hvad,
talar jag om godt! Jag måste le åt mig sjelf, som ännu kan
tro på någon försöning, någon frid. Jag synes Eder underlig
herre, icke sant! Jag anses såsom en narr, en svärmare, en
beskedlig tok o. s. v., men vill ni höra en mans historia, som
brutit, men ock ångrat mycket, så hör min. Törhända skall
den skänka Eder någon ersättning för Eder försenade hem-
komst.»

Studenten rörde om några bränder i spiseln, hvarvid
elden åter flammade upp, och den gamle började:

»Icke alltid har gubben Malm bott så skild från menni-
skor som nu. Det har tunnits en tid, då äfven jag fann nöje
i sällskapslifvet och visste att tillfullo uppskatta dess behag.
Ingen kunde då för tiden vara gladlyntare och mera fallen
för lek och ras än just jag, som nu vandrar en afsyren fiende
till glädje och skämt och till hela menskligheten. Ni ser för-
vånad ut, herre! Ni, som med ungdomens och oerfarenhetens
blick betraktar allt, tycker er finna endast rosor, och jag miss-
unnar er icke eder sköna dröm». — Den gamle satt en stund
tyst. Derefter fortsatte han utan vidare inledning: »Nära den
gård, som tillhörde min fader, jägmästar Malm, bodde en gam-
mal afskedad kapten vid namn Klingström och med honom,
såsom varande närmsta grannen, plögade min fader träget um-
gänge. De voro båda enklingar. Min moders död timade kort
efter min födelse och ungefär samtidigt dog äfven den gamle
militärens trogna följeslagarinna genom lifvet. Törhända sam-
manbands vänskapen mellan de båda gamle ännu mer härige-
nom — nog af — redan i min tidigare ungdom bestämdes,
att jag till min blifvande maka skulle välja gubben Kling-
ströms enda dotter, den då femåriga Julia. Vi ungdomar re-
flektade dock ej synnerligen mycket öfver detta familjeför-

drag, utan tillbringade vår tid med ungdomens vanliga sorglöshet under allehanda lekar och upptåg i skog och mark. Så stodo sakerna, då min far en dag otörmodadt erköll ett väldigt bref försedt med flera nderliga sigill. Han inneslöt sig en hel eftermiddag på sitt rum, sysselsatt med dess läsning, och syntes först vid aftonmåltiden — men huru förändrad. Det lugna, godmodiga draget omkring hans mun var försvunnet och i de förut så lifliga och strälände ögonen glödde nu en dyster eld. Att en förändring inträffat, som gripit igenom hans hela väsende var tämligen antagligt, och att orsaken dertill låg uti det ödesdigra brevet, var klart äfven för min barnsliga uppfattningsförmåga.

— »Barn» — yttrade han så snart vi satt oss till bords och den sedvanliga bönen var slutad — »ifrån och med denna dag förbjuder jag dig strängeligen att på minsta sätt umgås med vår närmsta granne. Sysselsätt dig i stället mera träget med dina studier, på det att jag desto fortare må kunna sända dig till Kadettskolan, för att vidare utbildas till krigarståndet.»

Kaptens Jag teg; ty motsägelser hade tjenat till intet. Visserligen hade vid åtskilliga tillfällen ett litet rödmåladt kaptensboställe med åttöljande trädgård hägrat för min inbillning, men det oakadt hade jag ej någon motvilja för det lefnads-mål, hvartill jag nu så plötsligt bestämdes. Tiden försvann hastigt under träget arbete, och vid några och tjuu års ålder befann jag mig vara en välbestäld underofficer. Min far hade under tiden fört ett nära nog eremitiskt lif på sitt aflägna boställe och tyktes ej ens hafva längtat att återse mig, sitt enda barn. Emellertid beslöt jag nu att antråda hemresan, isynnerhet som jag förspott, att min far hastigt skulle hafva insjuknat. Med känslor, sådana som man erfar, då man efter lång bortovaro återser de ställen, der barndomens oskuldsfulla dagar försvunnit, körde jag upp på den välbekanta gårdsplanen med sin välsköta blomsterrabatt och det ständigt färska granriset på förstugubron. Ingen älskande faderstamn öppnade sig emellertid nu till mitt emottagande; endast en älderstigen qvinna, som mötte i tamburon, underrättade mig, att »hr jägmästarn verkligen var ganska beänkligt sjuk, och att doktorn ej kunnat lemna något säkert hepp om hans tillfrisknande.» Utan att höra mer rusade jag in i rummet och under utropet: Min far, min far! störstade jag mig på knä invid hans bädd och öfverhöljde hans afmagnade hand med mina kyssar. Ett kuapt märkligt småleende svälvade på hans läppar, och mildt, såsom i forna, glada dagar, smekte han min kind och tackade mig med tydlig glädje dertör att jag hemkommit; »ty», slutade han, »min räkning med denna värld är uppgjord och jag ville

blott ännu en gång sluta dig i mina armar och tillika säga dig, mitt enda, kära barn, några få ord». Vid dessa sista ord öfverfor en flyktig rodnad hans kinder och ögonen återfingo den dystra glans, som jag en gång förut med förskräckelse varseblifvit, nämligen den olyckliga qvällen, som förut är om-talad.

Efter några ögonblick påkom honom dock en stor kraft-löshet, och sedan han en lång stund under tystnad betraktat mig, yttrade han med matt röst: Barn — jag kallar dig ännu så, ty här på jorden ernå vi aldrig någon vidare utbildning — du har nog märkt det tysta lidande, som under de sista åren hemsökt mitt inre och långsamt men säkert förtärt all min lifskraft. Orsaken dertill är dig obekant och den skall för evigt förblifva det. Jag vill ej förbittra ditt unga lif; ty ej skall din egen fader göra dig till en människofiende och till en, som föraktar allt det, som nu synes dig skönt och stort. Men hör nu en sak, som förkunnas dig af din döende faders läppar och som med eldskrift skall vara inristad i ditt hjerta, hör dessa ord, som ropas till dig liksom ur ~~mulkas~~ öppnade famn och ve dig och dina efterkommande, om du bryter der-*mellan* emot. Hör — och dervid reste han sig upp i sin fulla längd och med en stämman, som kom mitt blod att isas, utbrast han hör, du den enda lefvande ättlingen af ditt namn! Du skall, vid alla möjliga tillfällen, med alla till buds stående medel, söka att skada denne min fordne vän, som med räfvens slug-het och tigerns blodtörstiga grymhet trampat i gruset all min glädje och sällhet, och om du lyekats att från jorden bortsopa detta huggormslägte, som med sitt tjusande gift förpestat en redlig mans hela lefnad, kom då efter, min son, ty då är din arme fader hämnad. — Jag hade vid dessa ord nära nog ned-sjunkit på knä, öfvervåldigad, som jag var, af de mest stridiga intryck. Med en röst, som då och då afbröts af en häftig ho-sta, fortsatte den döende: Och dig, falske vän och inställsam-me usling, dig, Carl August Klingström, stämmer jag inför den allvetandes domstol på redogörelsens dag, och må allt det onda, alla de qual jag lidit, återfalla på ditt hufvud, och må dina efterkommande umgälla himmelens skoningslösa straffdomar. Tusenfaldt förbannadt vare du och ditt hus! Detta, unge herre, var min faders sista ord i tiden. Med en förbannelse på sina läppar gick han ur denna verld och ingick i ett annat lif. Hvarför han så förbannade, har jag aldrig fått veta. Mitt till-stånd kan lättare tänkas än beskrivas. Jag föll i en hetsig feber och under flera månader sridde lif och död om mitt egande. Beklagligtvis rådde det förra. Jag tillfrisknade små-ningom, men mitt sinneslugn var för lång tid borta. Till all

lycka fick jag veta, att min fars oförsonlige fiende, den gamle Klingström, hade afidit, märk väl herre, ungefär samtidigt med det att min fader uttalade den rysliga förbannelsen. Ett slag-anfall hade ändat hans lif. För att i någon mån uppfriska mitt nedstämda lynne, företog jag vidsträckta resor och vistades derunder länge i Norges hufvudstad. Här blef jag snart bekant med en ung och älsklig flicka af god familj. Mitt hjerta drogs genast till hennes milda väsen, och jag förklarade henne en dag min kärlek. Hon tillstod sig länge hafva delat densamma, och vi blefvo gifta. Nu tillbragte vi en lång följd af sälla och lyckliga år. Mitt af naturen glada lynne började småningom återvända och min faders mörka straffdomar började jag allt mera tillskrifva en tillfällig sinnesrubbnig, än ett från hjertat gående bat. Jag var, som jag nyss yttrade, lycklig, ty jag trodde då ännu i min fäkunnighet att någon sällhet härstädes stode att finna. Allt log så inbjudande för min syn. Då uppsteg plötsligen ett moln på min sällhets himmel. En dotterson till min fars fiende — vid namn Sjöqvist — hade nedsatt sig som inspektor vid ett närbeläget större bruk, der han inom kort gjorde sig allmänt omtyckt för sitt öppenhjertliga väsende och sin redliga karakter. Jag tillstår, att jag vid första underrättelsen om den nya inspektorens ankomst öfverfölls af en viss bekländhet; jag anade redan då, att ingen lycka var i annalkande. Det dröjde ej heller länge förrän Sjöqvist besökte vårt hem och uttryckte sin stora tillfredsställelse öfver att på så nära håll ega bildade grannar, med hvilka han kunde språka bort någon ledig stund. Troligtvis bidrog ock min enda dotters närvaro i hemmet ännu mer att förkorta tiden mellan hvarje besök. Efter någon tids förlopp slog ock min länge närda förmodan in. En vacker dag, strax efter middagen, inträdde han i mitt rum och förklarade med kärlekens hela glödande vältalighet, att hans hela lefnadslycka berodde på Sigrids egande. Oaktadt jag länge väntat detta steg öfvervåldigades jag dock i förstone af sådana känslor, som endast den kan känna, hvilken blifvit stäld i valet att antingen uppoffra sitt enda barns hela jordiska sällhet eller att lemna en döende faders sista befallning utan afseende. Den unge mannen måtte visst hafva uppfattat detta mitt stilatigande såsom ett halft medgifvande; ty med glädje-strålände blickar kastade han sig till mina fötter och sade med af rörelse darrande stämma: O! Haf tack, du den ädlaste bland fäder! Haf tack, att du vill beskära mig en lycka så stor att jag med den skulle kunna lefva nöjd och lycklig vare sig bland nordpolens eviga isar eller på Sahara-öknens brännande sand. — Längre kom han ej i sitt troligtvis af den renaste glädje

förestafvade känsloutbrott; ty med en stämma, som jag sökte göra så fast som möjligt, förklarade jag, att jag af vissa skäl nödgades afslå hans redliga anbud. Jag minnes i denna stund ej ordalagen, ty hela mitt inre var i uppror och smärtan hotade hvarje ögonblick att beröfva mig den kalla själfbeherrskning, som var nödvändig iör detta i sanning hjertlösa vägrande. Men, unge herre, ni skulle hafva sett hans uppsyn, då mina hårda ord voro utsagda; hans ansigte blef likblekt och med en stämma, som trängde till mitt hjertas innersta djup utbrast han: Onaturlige fader! Så är då äfven du förblindad af denna usla stolthet, som förqväfver alla hjertats heliga känslor, och endast vet af en enda Gudomlighet — det lumpna guldet. Men vet att äfven på dig, hjertlöse, skall en gång din inbillade höghets pansar brista och du skall stå svarslös inför den Allseende, måtte du aldrig sjelf erfara någon sann lycka, utan i dess ställe min förspilda lefnad och ditt olyckliga barns sakta aftynande stå såsom trogna poster vid ditt nattliga läger och vara din följeslagare i dagens stunder. Farväl, du gode fader! Den vansinnige försvann ur min åsyn, och allt hvad han yttrade har gått i fullbordan. Och dock, herre, tyckte jag mig uppfylla min faders sista ord, men friden återkom ej. Jag har sedan dess ofta hört människor prata om något, som de kalla förlåtelse och försoning, men med dessa saker är jag obekant. Dock, mina handlingar kunde kanske ej försonas. Något fridsbud kan jag ej förnimma; ty mitt inre är för mörkt; det är för tomt och för kallt, herre, för att någon ljusets engel der skulle kunna taga sin boning. Det skulle snart förfrysas sina hvita vingar. — — — Den gamles röst hade under det långa talet allt mer och mer afmattats. Upplevandet af de sorgliga minnena syntes uppenbarligen plåga honom. En stunds tystnad inträdde; den väldiga brasan var alldeles förkolnad, och det stora rummet befann sig i ett mystiskt halldunkel. Den unge studenten kände sig underlig till mods. Förut okända tankar uppstego i hans inre, och han frågade sig sjelf med förundran, om verkligen en människa vore i stånd att utstå så mycket. Hela hans verldsåskåning var helt naturligt hemtad endast ur böcker och i det verkliga lifvet var han föga hemmastaad. Han visste ej, hvilket underligt ting ett människohjerta är; hurusom det understundom kan krossas af obetydliga hvardagsföreteelser, men deremot genom stora sorger och bittra pröfningar härdas och förädlas. Den gamle tycktes ana hans tysta tankegång; ty med ett sorgligt småleende återtog han slutligen: Ni har nu fått för eder upprullad några drag ur mitt förgångna lif. Törhända finner ni föga nöje i dessa sorgliga minnen, men jag vill dock fortsätta, ty det kän-

es understundom lindrande att få tänka högt, och äfven ni, unge man, torde kanske derutaf kunna hemta en och annan nyttig lärdom. Ni väntade er troligen, att vid denna tid sitta i ett älskadt hem, omgifven af de för eder kära och befinner er i stället hos en gammal verldsföraktande invalid, som icke bar någon, den han kan kalla vän; ingen, som med ett kärlekens ord förskingrar hans dystra stunder. Dock, jag vill fortsätta utan afbrott: Kort efter nyss skildrade tilldragelse, utbröt det Finska kriget, der så mycket ädelt blod utan ändamål bortföt. Afven jag hastade till krisskådeplatsen, i hopp att genom en ärofull död kunna i någon mån vara mitt arma fädernesland till någon nytta. Men ack! Äfven denna tröst blef mig förvägrad. Visserligen deltog jag i de blodigaste träffningarne och befann mig alltid på den plats, der striden brann hetast. I slaget vid Juntas förlorade jag mitt ben, och aldrig glömmer jag det ögonblick, då den fiendtliga kulan gjorde mig till krympling för alltid. Det är ett skönt minne, herre, eburuväl jag skulle hafva önskat, att densamma träffat något högre upp och för alltid stillat detta oroliga hjertas slag. General Döbeln, han, den tappreste bland de tappra, red fram till mig, der jag badade i en ström af blod, och då han såg, huru jag det oaktadt ej upphörde att strida, utbrast med denna hänförande stämma, som endast han var mäktig: Äfven du, främling, besjålas alltså af denna okuffiga kraft, som endast vet segra eller dö. Underbara folk! Hvilken ära går upp mot den att vara eder befälhafvare! När skolen I väl erhålla lönen för edra mödor och alla edra försakelser? O Finland, Finland! Hvarmed kan du godtgöra dina söner de tusentals lif, som uppoffras för ditt väl! Hans ögon glödde, feberrodnaden brann på hans kind, och med en afskedsblick, som gjorde hvarje smärta ljuf, satte han sin eldige häst i fursprång och försvann.

Då ändtligen detta sorgliga drama var utspeladt, begaf jag mig jemte några andra olyckskamrater på hemvägen, och anlände en vacker julidag till det ställe, der jag vid en älskad makas sida tillbragt så mången fridfull dag. Det hade varit min tröst under hela min bortovaro att veta det min hemkomst emotsågs med brinnande längtan af maka och barn. Visserligen hade under en temligen lång tid mina bref blifvit obesvarade, men detta tillskref jag en tillfällig slump och anade ej, att mitt egentliga lidande ännu ej tagit sin början. Döm derföre om mina känslor, då jag erfar

att min maka, henne, för hvilken jag velat gå tusen dödar till möte, för flera månader tillbaka nedbäddats under den gröna torfvan på kyrkogården. Ett falskt rykte om min död hade dårat henne och hon förmådde ej bära denna sorg. Hon hade afsomnat med mitt namn på sina läppar. Och min dotter, herre, hon, som genom min hårdhertade vägran redan blifvit krossad, hade troligen ej förmått bära förlusten af en älskad moder, då hon dertill sväfvade i okunnighet, huruvida hennes fader var bland de lefvandes antal. Enligt all sannolikhet hade hon i ett anfall af sinnesrubbing kastat sig i strömmen, som brusade nära vårt hem. Derom öfvertygades man allt mer och mer, då man inom kort återfann hennes hatt på en i densamma uppskjutande klippa. Ungefär samtidigt hade hennes olycklige älskare försvunnit från orten. Detta allt skulle hafva drifvit mången till vansinne, men jag fick behålla mitt förstånd. Ofta har jag varit nära att bära hand på mig sjelf, men en osynlig makt har städse hållit mig tillbaka. Huru ofta har jag ej, då stormarne rasat och kölden velat isa mitt sjudande blod, suttit vid forsens strand och blickat ned i det djup, der hon, mitt enda barn, hvilar. Och den plats på kyrkogården, der min englalika maka fick sitt slutliga hem, huru ofta har jag ej besökt den och under brinnande böner om nåd och förbarmande omfattat det enkla träkorset. Huru ofta hafva ej mina brännheta tårar upptinat den is, som nattfrosten svept kring hennes sista hvilorum. Huru ofta har jag ej på mitt nattliga läger vridit mina händer i förtviflan och tusen gånger velat genomgå alla tänkbara marter, blott att mitt skuldbelastade samvete finge ro och ett försoningens ord trängde till mitt arma hjerta. Men förgäfvdes.

Den gamles krafter syntes nära nog uttömda. En dödlig blekhet, blott då och då afbruten af en plötslig rodnad, utbredde sig öfver hans insjunkna drag. Den unge studenten kände sig, äfven han, liksom bedöfvad

af en sällsam vanmakt. Han hade gerna velat säga ett tröstens ord, men tungan nekade honom sin tjenst. Han erfor ej längre någon saknad öfver att hans hemfärd blifvit fördröjd. Han prisade i stället sin lyckliga stjärna, som låtit honom göra en mans bekantskap, hvilken han ej kunde undgå att skänka sin odelade högaktning och beundran. Tiden hade emellertid framskridit betydligt; och den uppgångna månen kastade några bleka strålar in i rummet. Plötsligt greps vår student midt under sina dyma betraktelser af en tanke, som slog honom med blixstens hastighet. Om, tänkte han, de der resande som jag träffade på gästgifvaregården, om de skulle — nå lika godt. Jag kan ju framkasta en förmodan.

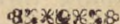
— Hör, yttrade han, i det han reste sig upp, — hör, gamle man, kanske dock eder oroliga fantasi öfverdrifvit verkliga förhållandet och att allt ännu kan blifva godt. Låt ej de sorgliga tankarne få makt med eder, utan sök att i en nyttig verksamhet finna den ro och frid, ni nu förgäfvets eftersträfvar. Se upp till Honom, som förbarmar sig öfver allt skapadt, och låt denna heliga högtid blifva en hoppets och fridens födelsehögtid i edert hjerta. Då skall ock eder lefnadsafton blifva lika fridfull och klar som edert föregående lif varit molnhöljdt och qualuppfylt. Den unge mannen hade talat med den fasta öfvertygelsens hela kraft, men invaliden återtog, skakande sitt gråa hufvud: Invagga mig ej i några bedrägliga förhoppningar, unge man, ty de blifva dock aldrig förverkligade. Någon väg till försoning lemnas mig aldrig öppen; ty jag är bestämd att genom lidande borttaga min faders sista förbannelse och att genom ett lif af ånger, till fullo ersätta min arma dotters förkortade lefnad. Och det enda, hvarpå jag vågar hoppas understundom, är, att Gud fader sjelf en gång, då äfven mitt timglas är utrunnet, skall öppna salighetens port äfven för mig, arme usling, och säga: Gamle Malm! Du har till fullo gäldat,

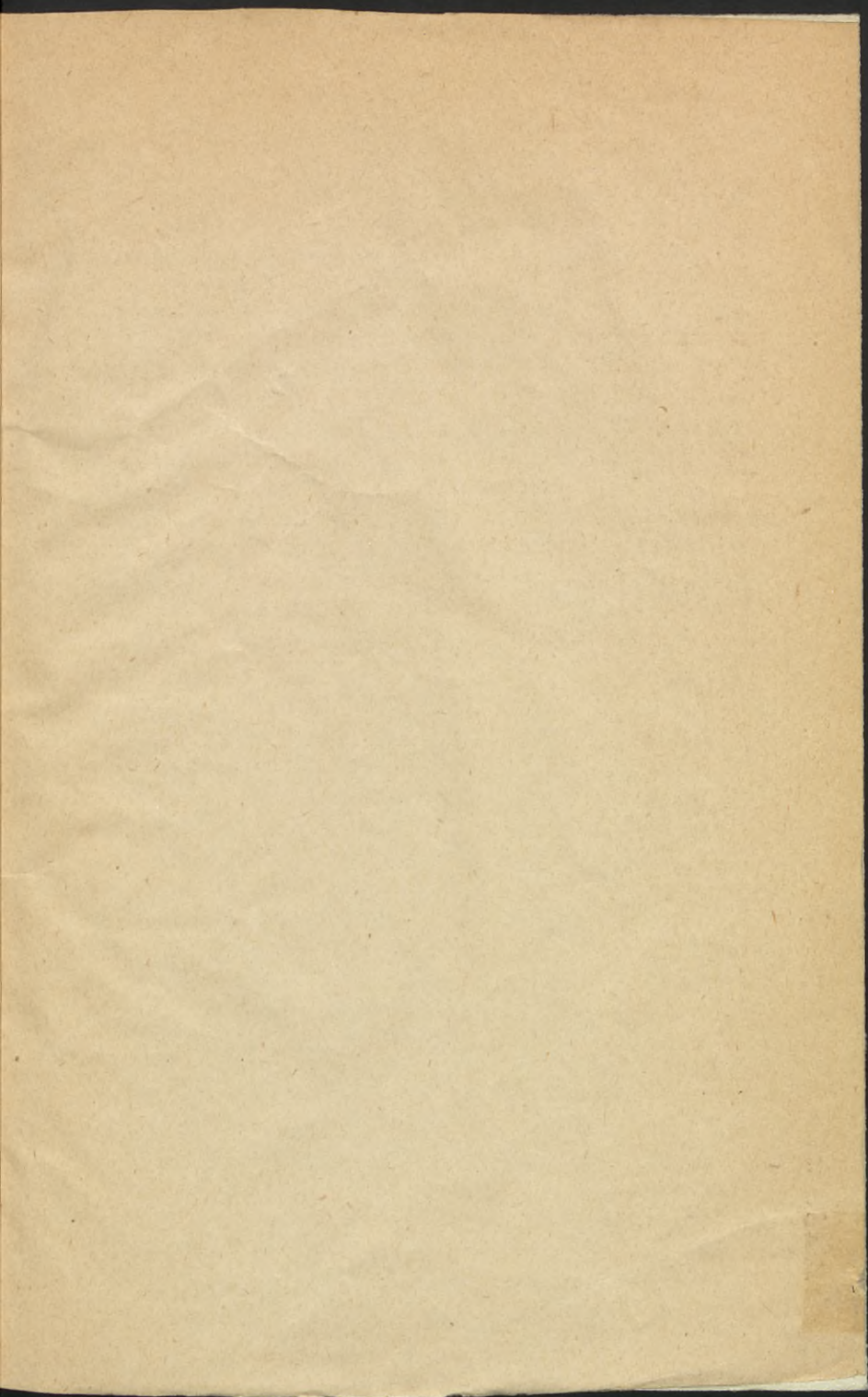
hvad din fader brutit. Gack nu in och se, huru han omfamnar sin fiende och huru din dotter tackar dig för dina tårar, af hvilka hvar och en varit en balsam för hennes tärda hjerta. Detta är mitt hopp, herre, och min enda rikedom.

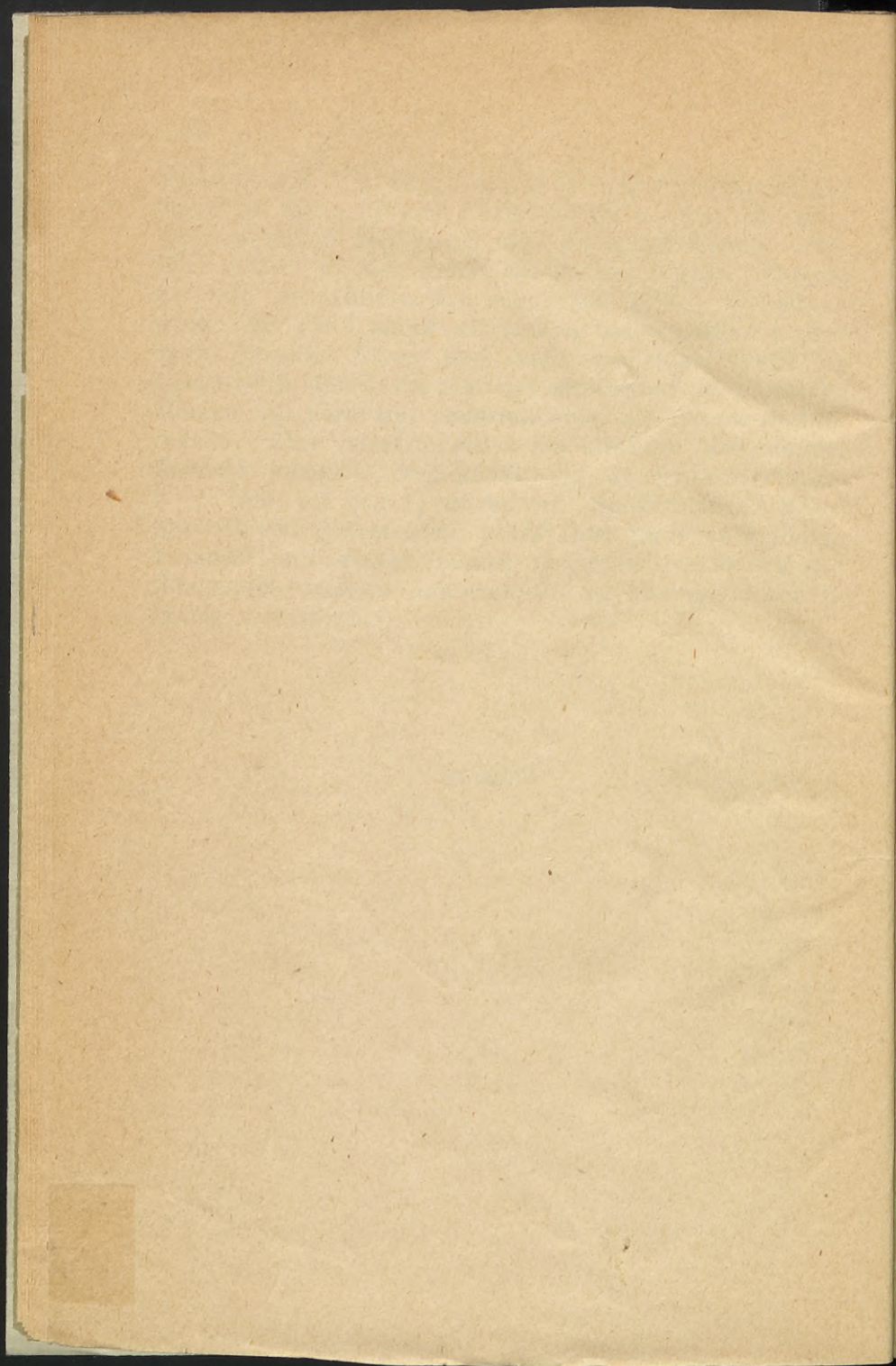
Den gamle krigaren hade talat fort och utan afbrott. Vår student ämnade svara, då en qväfd snyftning från den halföppna dörren med ens fjettrade honom orörlig på hans plats och kom den åldrige att förvånad och häpen blicka upp. »Ger grafven igen sina döda», mumlade han med matt stämma och fästade sin stirrande blick på en man och en qvinna, som stannat orörliga på tröskeln. »Nej, fader», svarade den manlige gestalten, »men ångren och samvetsqualen åstadkomma under. Vi ha bränts af ökens glödande sand och nära nog förstelnat bland polartraktens isar, blott för att ännu en gång återse eder, gamle förörätade man, blott för att få höra ett förlåtelsens ord från edra läppar, och så mycket i vår förmåga står få stödja edra sista stapplande steg. De främmande hade under sitt tal trädt allt närmare intill invaliden, som fortfarande betraktade dem med synbar häpnad. Den främmande mannen fortsatte: »Eder dotter, som jag med rörelse hört, att ni bittert begråtit, lät nämligen öfvertala sig af mig att rymma till det stora landet bortom oceanen och då ni trodde henne slumra i strömmens brusande famn, befunno vi oss båda fjerran från vårt gemensamma fädernesland. Jag ser redan, huru ni stöter oss tillbaka och huru ni med fasa tänker på vår kallblodiga grymhet, och vi medgifva, att den som lättsinnigt beröfvar en åldrig fader hans ögons ljus och hans ålderdoms enda hopp, kan synas värd ett hårdt straff; våra samveten hafva också ej lemnat oss någon ro och nu äro vi här för att höra vår dom. Men, fader, för Hans skull, hvars heliga högtid nu ingått, förlåt oss, förlåt din dotter och mig.

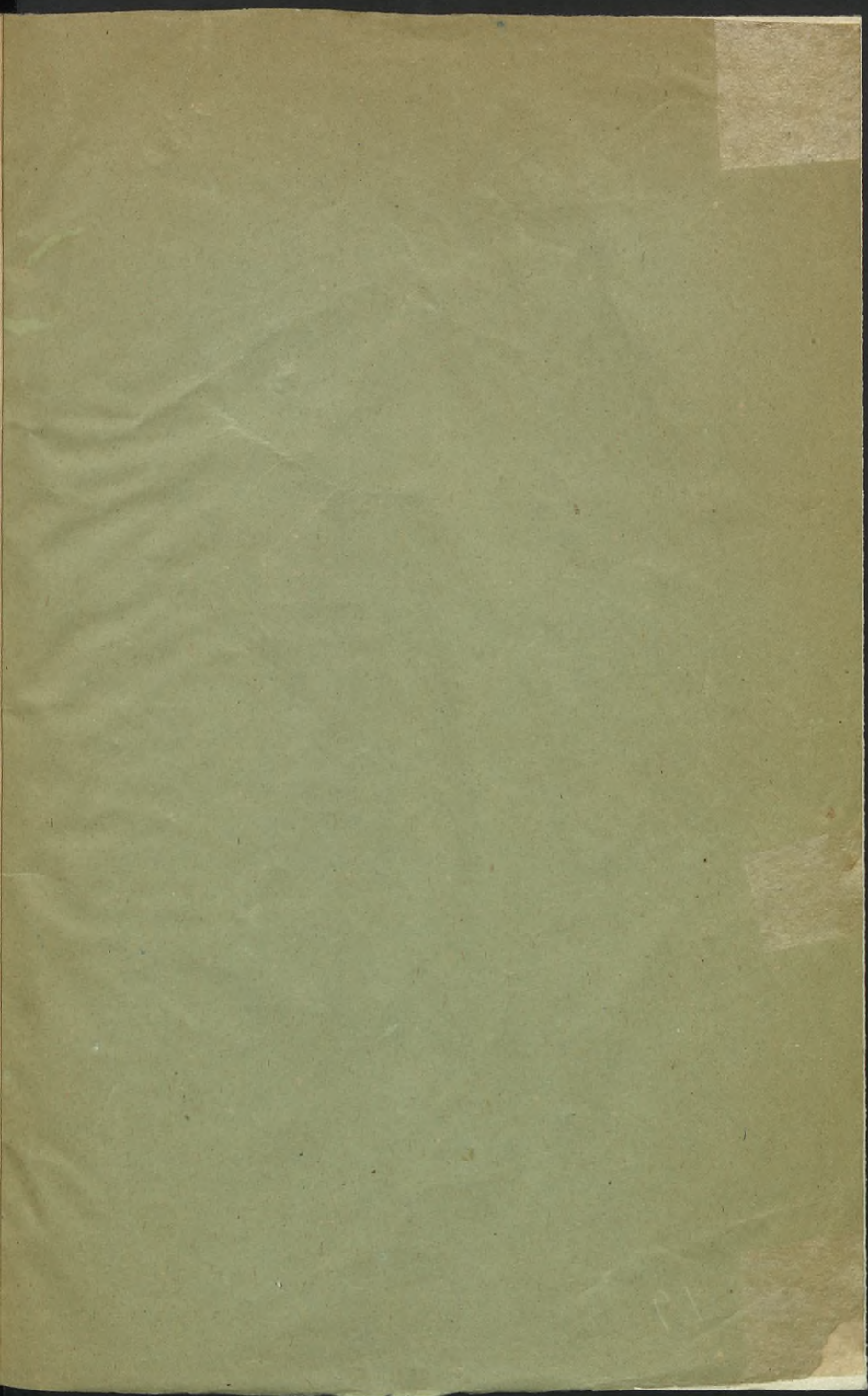
Han sade ej mer, ty ett par darrande armar ut-

breddes mot dem bägge och tvänne välsignande händer lades på deras hufvud. »Det är för mycket, för mycket», mumlade den gamle med ett saligt leende. »Nu, Herre, låter du den gamle Malm fara i frid». Vi afstå nu från att skildra den scen, som följde; ty hvilken penna är väl i stånd att teckna fadersglädjen i dess rätta gestalt. Äfven den unge studenten kände sig vemodsfullt stämd, då plötsligt skjutsgossens prosaiska stämma lät höra sig, omförmälände, att »märra stod för dörr'n». Han fortsatte alltså sin afbrutna färd mot det älskade hemmet, men kände sig så underbart varm i sitt inre, att han ej märkt den bitande kölden. Stjernehalfvets majestätiska prakt samt furornas entoniga susande, allt syntes honom förkunna ljusets och den försonande fridens ankomst till en kämpande och lidande mensklighet.

1/2 1/4

19

6000193241

Göteborgs universitetsbibliotek

